

Vålerenga – et ståsted for livet – side 4
Hvem var bokhandler Dahl? – side 6-7
Barndomsminner fra Vålerenga – side 11-13

VÅLERENGA HISTORIELAG - vi tar vare på fortiden for fremtiden

nr. 4 - 2019
22. årgang

MER GAMMELT ENN NYTT

Medlemsmøte tirsdag 4. februar – side 15
Årsmøte tirsdag 10. mars – innkalling kommer senere

Av Even Haugseth

Ny utstillingssuksess i historielaget

Sist dere hørte fra oss var rett før årets fotoutstilling i oktober. Utstillinga ble det vi håpet på i år også, med godt besøk begge dagene. Etter å ha lagt ned så mye arbeid på planlegging og klargjøring av både bilder og gjenstander, er det veldig hyggelig for oss at det kommer så mange. Stemningen var god med mange engasjerte besøkende i alle aldre. Detaljene kan dere lese om i et, som vanlig, fylldig og godt referat i bladet. Så er det store spørsmålet: Hva skal vi finne på neste år? Vi vil gjerne ha innspill fra dere, så vi kan begynne planlegginga tidlig. Da blir det best resultat.

På novembermedlemsmøtet hadde vi besøk av Per Olav Reinton som er med i styret av Gamlebyen historielag. Selvfølgelig hadde hans foredrag noe med det gamle Oslo å gjøre. Han har gitt ut bok om Dronning Eufemias by – Oslo før 1625. Et interessant emne, gøy å bli kjent med byens gamle historie også. Nå er det bare å sette seg ned og lese boka.

På dette møtet kom det en gledelig overraskelse fra et av medlemmene, for vi fikk et spørsmål om vi er interesserte i historien om familien Salomonsen som var de siste som bodde på Vålerengen hovedgård før den ble prestegård ca. 1900. Når en er så heldig at en kjenner en av etterkommerne etter disse, får en gjerne tak i litt andre opplysninger enn ellers. Det var jo han som virkelig gjorde penger på å feste bort og selge tomter på Vålerenga. Her må det nok gjøres en god del forarbeid før vi kan presentere dette på et medlemsmøte. Vi har peilet oss inn på vårmøtet 2020, så får vi se om det holder.

Vi har et annet medlemsmøte før det. Da får vi gjensitt av Leif Gjerland. Han kjenner vi godt, og vi vet at han er god til å holde foredrag. Denne gangen har vi valgt et emne som for så vidt er brennende på Vålerenga, nemlig jernbanen. Bane NOR vil jo utvide området ved siden av det opprinnelige sporet gjennom Vålerenga slik at det blir mye mer trafikk i åra framover. Her skal altså folk få den belastningen i tillegg til å bo i et enormt anleggsområde i mange år

framover. Ikke nok med det, de vil rive bebyggelsen på Hylla som består av noen av de eldste husene vi har her. I høst ble politikerne konfrontert med at utbyggerne til og med vil bruke Vålerengparken til både anleggsområde og sted for oppsetting av hus som blir revet. Dette tok samtlige partier avstand fra, så vi får se hvordan det går framover. Historielaget er invitert til å uttale seg om denne utbygginga senest i januar måned. Vår gjest på medlemsmøtet 4. februar vil ikke snakke om denne utbygginga. Han tar for seg å fortelle om når jernbanen kom til landet. Vålerenga var av de aller første som fikk jernbane i Norge, og det var status både å bo ved jernbanen og å jobbe der. I alle fall burde alt ligge til rette for en spennende vinterkveld på historielagets møte.

10. mars er blinket ut til årsmøte. Det legges ikke opp til noe utenom det vanlige på dette møtet, men vi håper at i allefall noen av dere finner det verdt å komme. Som regel har valgkomiteen gjort en god jobb på forhånd, så det er liten sjanse for at en blir valgt inn i styret ved benkeforslag.

Nå er det snart jul og slutt på dette året. Vi håper dere har hatt et fint år i historielaget som representerer bydelen som står dere nær. Kanskje noen ønsker å gi et gavemedlemskap til noen som ikke er medlem. Det ville i så fall glede oss stort om dere forteller andre om oss og får inn flere medlemmer. Ta gjerne kontakt med oss om dette.

Da står det igjen å takke dere for dette året og ønske dere riktig god jul og alt vel i det nye året.

Forside: Vinterbildet som pryder bladets forside er tatt av Rune Aakvik på Oslo Museum. Det viser Thorolf Holmboes oljemaleri med tittel Justisplassen på Galgeberg (landskap) fra 1888. Motivet er av den gamle trehusrekka i St. Halvards gate med åsene mot øst i bakgrunnen. Et tog har nettopp kjørt under brua som går over mot Gamlebyen. Kanskje er det nysnøen hestene kjører bort mens kråkene leker i den. Maleren var født i Vefsn i Nordland i 1866 og døde i Oslo i 1935.

av Jarle Teigøy

Oslo, Strømsveien, slutten av 1920-tallet.

Strømsveien 26 er på venstre side og nummer 25 helt nede til høyre i bildet. Strømsveien er en gammel vei mellom gården Strøm i Rælingen og Oslo, og var en viktig innfartsvei til byen nordfra, blant annet for plankekjørere som skulle til sagtomtene på Grønland. Veien går i dag igjennom bydelene Gamle Oslo, Alna og Bjerke. Dette var den gamle oldtidsveien og kongeveien og dermed hovedinnfartsåre nordfra og til byen. Veien ble i tidligere tider også kalt Stalsbergveien og Gjelleråsferdingen. Strømsveien begynner der St. Halvards gate slutter ved Galgeberg.

VIF småguttlag Ishockey 1958/59. Fra venstre: Lasse Breen, Per Næss, Øivind Akkmann, Odd Syversen, Nils Nilsen, Leif Larsen, Odd Hansen, Trond Aas, Steinar Bjølbakk, Svein Arne Hellerud, Harald Haugen, Knut Thorstensen, Raymond Andersen og Jan Erik Nordbeck (Foto: Arbeiderbladet/VIF arkiv)

Vålerenga - et ståsted for livet - Del 4

av Lasse Breen og Jarle Teigøy

Lasse Breen er oppvokst på Vålerenga og er i dag leder av VIF's Aldermannsliga. I fjor høst begynte han å skrive om sitt liv på Vålerenga. Vi har spurt Lasse, som er medlem av historielaget, om vi kan benytte noe av dette i en fast spalte fremover.

HOCKEY-VM

Oslo og Jordal Amfi, uten tak, fikk VM i 1958. Jeg og Pippi var 13 og 14 år og det var 5 minutter å gå fra Femmer'n til Amfi'n.

Hockeyinteressen var selvfølgelig på topp. Grunnlaget var lagt i Vålerenga park 5 år tilbake, 10 minutter å gå fra Femmer'n,- med skøyter tredd inn på kølla. Skjedde hver dag når det var is der, og nå var vi også medlem av VIF og spilte på Lillputt og Småguttlaget. Så bra.

"Båttfora" ble satt opp som mål, cirka 1 meter i bredden. Gutta fra Femmer'n koste seg.

Så en kveld dukka det opp en liten, noen år yngre enn oss på isen, - Roy Sleiper'n Jansen, han holdt pucken hele tida til kølla, vi blei dratt ut. Han bodde like bortafor og var en av de største talenter Vålerenga park hadde, noe hans karriere senere viste.

Pippi og jeg solgte program under VM, - tjente litt, bra, - kanskje det viktigste var at vi kom gratis inn og fikk se alle kampene.

Vi så alle kampene, bortsett fra en, Finland - Polen. Sverige-Tsjekkoslovakia, en topp og avgjørende match, full Amfi, programselgerne slutta å selge, endte 4-4.

Jeg var igjen, måtte jo få betaling for de programmene jeg hadde solgt. Tribunene var tomme, bortsett for 2 personer som sto og så litt rådvill ut. Det var 2 svensker. Jeg spurte om jeg kunne hjelpe. Den ene åpna munnen,- jeg så ingen tenner. Så pekte han under tribunen og på meg.

Da var jeg tynn, ung og liten, krabba ned under trappene, der var det veldig mørkt.

Da lyste det opp et svensk gebiss. Jeg tok det opp til min svenske venn. Han ble veldig glad og jeg fikk 10 svenske som takk.

Men: Hvorfor, lurte vi smågutta på, sto det ABBONERAD på alle bussene utafor Amfi'n?

Hvor i Sverige er det?

FAKTA VM 1958

I tillegg til OL har Jordal Amfi vært vertskap for tre verdensmesterskap i ishockey. I 1958 vant Canada, representert ved laget Whitby Dunlops, 4-2 over Sovjetunionen i den siste og avgjørende kampen foran 10.000 tilskuere. Canada hadde forøvrig 82-6 i målforskjell i den turneringen, og Finland ble slått 24-0. Norge slapp unna med 12 baklengs.

Ny bok hvor også Kyter'n fra Vålerenga er med

BYORIGINALER OG PERSONLIGHETER I OSLO

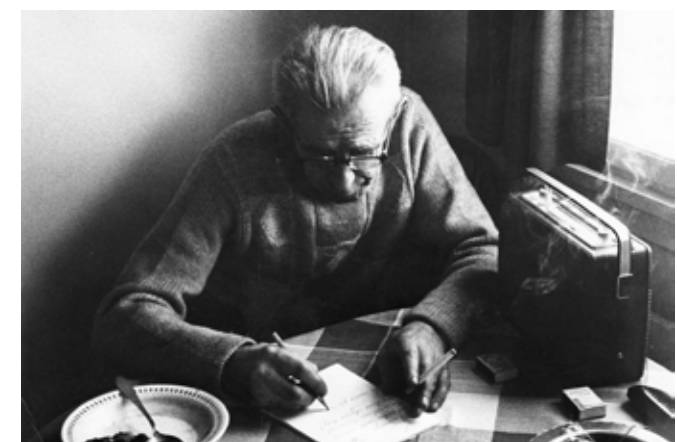
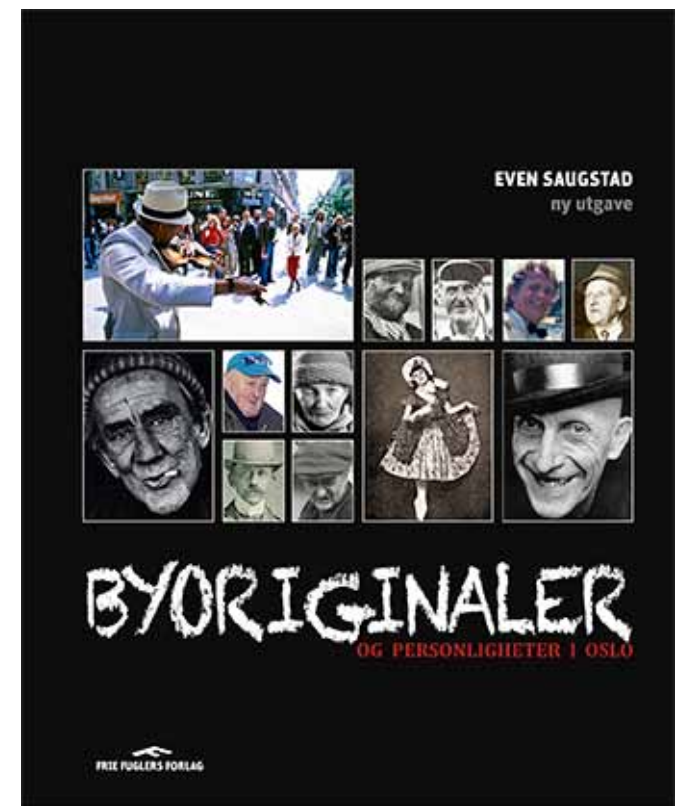
Forfatter: Even Saugstad

Frie Fuglers Forlag

Flere av dere husker nok Even Saugstad som har vært og holdt foredrag for oss på to medlemsmøter de siste åra. Sist snakket han om byoriginaler.

For 11 år siden kom førsteutgaven av boka som hadde med 25 personer som blant annet Luse-Frantz, Ho' Aagot med rullatoren, Sving Deg, Snipp-Møller, advokat Hermansen, El Jucan og Homansbyens Dronning. Den nye boka har med ytterligere 11 personer, og Kyter'n som kalte seg "Vålerenga poet" er en av de som blir presentert. Vi er selvfølgelig stolte over at han er med og anbefaler boka til medlemmene våre.

Kyter'n eller Vilhelm Holteberg Hansen (1910-1984) som han het, dikter ved kjøkkenbordet i den lille leiligheten i Islands gate 12. Foto: Arbeiderbladet/AAB.

Vinnere i lotteriet fotoutstilling 2019

Tekst/foto: Even Haugseth

Igjen stilte Fred Ruud opp med gevinster til historielagets lotteri på fotoutstillinga i oktober. Denne gangen var det et stort bilde av bua ved Sotahjørnet som ble hovedgevinst og i tillegg hele 4 mindre bilder med andre motiver fra området. At folk satte pris på de flotte bildene hans, var det ingen tvil om, for riktig mange kjøpte lodd. Den heldige vinner av det store bildet var Camilla Nordang. Da vi skulle levere det, var det hennes datter, Siri, som gladelig tok imot. De andre vinnerne var Ragnar Myrdal, Kari Barkenæs, Jorunn Hæreid og Bente Østreng. Vi takker alle som støttet oss ved å ta lodd, og for at vi fikk knipse lille Siri med bildet. En stor takk også til kunstneren som foreviger Vålerenga og gir oss disse flotte gevinstene. Hvis det er noen som ikke vant, og som ønsker seg bilder, er det bare å ta kontakt med Fred.

Hvem var bokhandler Dahl?

Petter Opprud/Wikipedia

«Mer gammelt enn nytt» har ved flere anledninger omtalt det litt forvirrende navnet på Vålerengas sørøstligste gate: Dalehaugen. De store blokkene på gatestumpens østside ligger på en tomt der det tidligere lå en park eller en stor hage som fra 1864 til 1877 tilhørte bokhandler Dahl fra Christiania. Huset hans lå der hvor Enebakkveien 29 nå ligger (Svendengen eller Svendenga som vi ville sagt på Vålerenga). Hagen på 10 mål var staselig med lysthus, gangveier og velklippede hekker, og den var så stor at den synes tydelig på flere av bykartene fra denne tiden. Denne hagen ble kalt Dahlehagen og sannsynligvis skulle navnet på gata derfor vært Dahlehagen.

Men hvem var nå denne bokhandler Dahl?

Wikipedia har disse opplysningene (forkortet av Petter Opprud):

Johan Fjeldstedt Dahl ble født 1. januar 1807 i København, og døde 16. mars 1877 i Kristiania.

14 år gammel ble han tatt i lære hos Jacob Deichman, som var eier av Gyldendalske Boghandel i København. I november 1829 kom Dahl, som ekspert på import av bøker, til Christiania for å hjelpe bokhandler Jørgen Wright Cappelen gjennom en vanskelig økonomisk tid ved å modernisere forretningsdriften. Nettopp dette med å føre et rikholdig assortiment av innenlandsk og utenlandsk litteratur var noe nytt i Norge. I oktober 1832 grunnla imidlertid Johan Dahl sin egen bokhandel i hovedstaden. Hans nye, «tidsmessige, i europæisk Maalestok anlagte Boglade» lå i Kirkegata og ble drevet som «Forlags- og Sortimentsboghandel», dvs. han både utga bøker selv og importerte og solgte bøker og forlagsartikler fra andre forleggere.

I desember 1832 var han med på å stifte leseselskapet Athenæum, og i 1836 tok han, sammen med Johan Sebastian Welhaven (1807–73) og Frederik Stang (1808–84), initiativet til opprettelsen av Christiania Kunstforening. (Jf. Welhavens dikt «En Tribut til Kunstforeningen», skrevet i 1836). Samme år startet han utgivelsen av den konservative dagsavisen Den Constitutionelle. Senere kom han også i gang med tidskriftet Nyt Magazin for Naturvidenskabene.

Dahl var som forlegger en viktig og pliktoppfyllende pionér for utbredelsen av original norsk litteratur. I årene frem til ca. 1850 var det nesten bare salmebøker og kristelig oppbyggelig litteratur som slapp gjennom hos de andre forleggerne.

I tillegg til bokproduksjonen drev Dahl et lite kunstforlag for litograferte portretter og musikaler. I 1832, samme år som Johan Dahl startet for seg selv, ble studentsamfunnet splittet mellom Henrik Wergelands venner, de såkalte patriotene, og grupperingen omkring Johan Sebastian Welhaven, gjerne kalt Intelligenspartiet eller Troppen, men politiske partier i moderne forstand var disse flokkene ikke. Dahls gjestfrie hus i Kirkegata ble samlingssted for Welhavens krets. Mest hang de rundt i bokladen i første etasje, men ofte var det også tilstelninger og fester for kretsen i hjemmet i etasjen over. Wergeland karakteriserte bokladen som «Byens største

Sladrebod». Dahl var Welhavens nære venn, og det var han som fikk Morgenbladet til å trykke Welhavens angrepsdikt «Til Henrik Wergeland». Diktet sto i avisen 15. august 1830 utløst av Wergelands kosmologiske dikt Skabelsen, Mennesket og Messias som forelå 6. juli samme sommer. Welhaven gav ut Norges Dæmring senhøstes 1834, en rekke sonetter med kulturkritisk innhold og finter mot patriotene. Samlingen utløste Dæmringsfeiden.

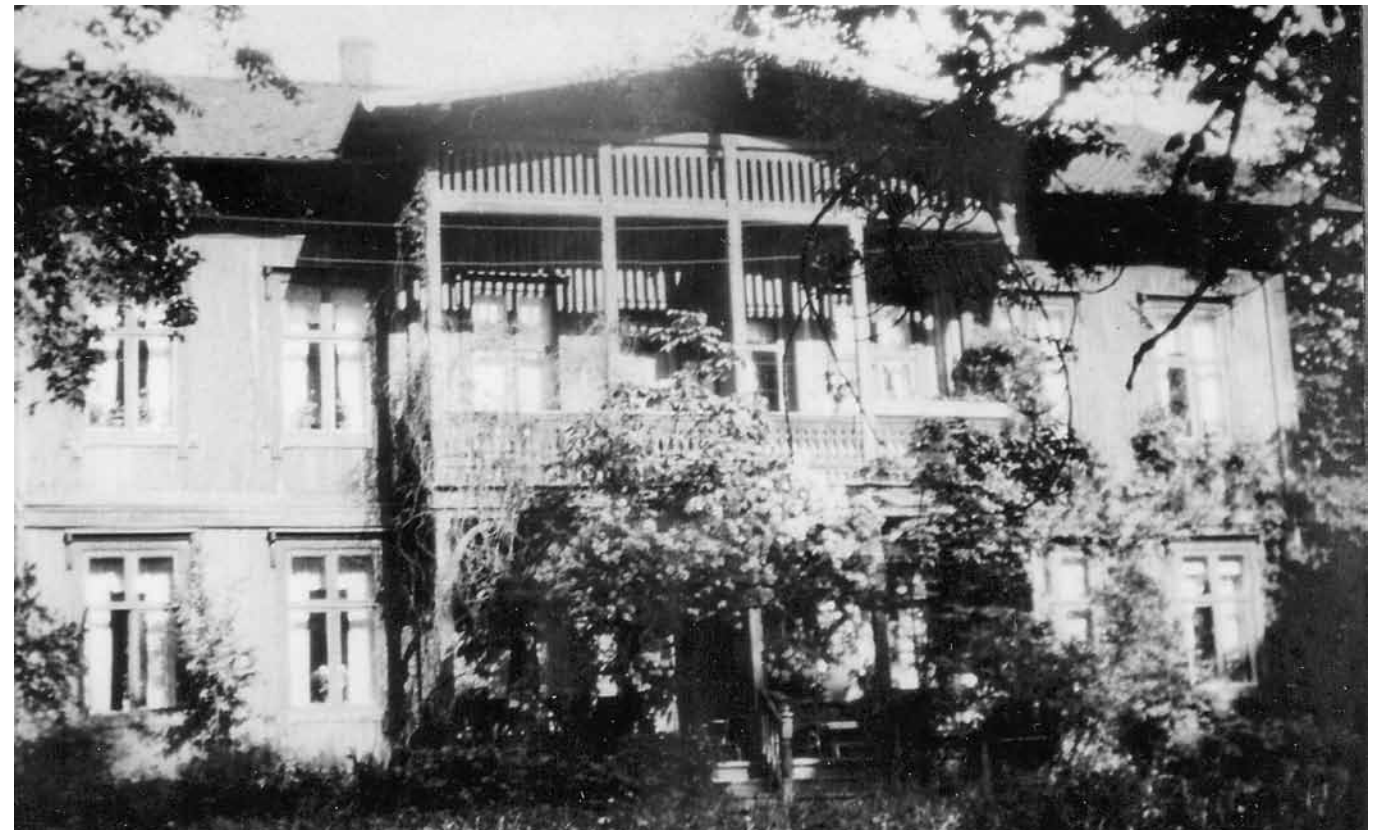
Dahl skaffet kapitalen som gjorde det mulig å få i gang den konservative avisen Den Constitutionelle i 1836, som Wergeland fikk et svært anstrengt forhold til. Wergeland selv redigerte på den tid opposisjonsbladet Statsborgeren.

På 1840-tallet ble imidlertid Wergeland og Dahl forsonet. Det kan ha hatt noe å gjøre med Wergelands arbeid for å slette den såkalte Jødeparagrafen i Grunnloven av 1814, og med at Wergeland hadde sympati med Dahls hustru, Emma Dahl, som var sanger og komponist og skrev musikk til noen av Wergelands tekster. Det var også på den tid vanskelig å finne forleggere som var villige til å utgi skjønnlitteratur og sakprosa. Dermed skulle det bli Dahl som påtok seg å gi ut tredje og siste hefte av Norges Konstitutions Historie og Jødesagen i det norske Storting.

Heller ikke Peter Chr. Asbjørnsen og Jørgen Moe klarte å finne noen norsk forlegger som våget å utgi deres første samlinger med Norske Folke-Eventyr. Johan Dahl kom dem til unnsetning og utga de første heftene av ett av de mest sentrale verk i vår nasjonale litteraturhistorie. Dahl utga også skriftene til bl.a. Johan Sebastian Welhaven, Ivar Aasen og P.A. Munch. Slik ble Dahl en viktig aktør i den norskshetsbevegelsen som oppsto i 1840-årene, og som Moltke Moe siden karakteriserte som «Det nationale Gjennembrud».

Overfor den neste generasjon forfattere spilte Johan Dahl en mer perifer rolle, men han hadde en finger med i noen av deres viktigste frembringelser. Han var forlegger for Camilla Colletts Amtmandens Døttre (1855–56), Bjørnstjerne Bjørnsons Synnøve Solbakken (1857) og Henrik Ibsens Kongs-Eemnerne (1863).

Johan Dahl ble i 1842 gift med den tyske sangerinnen og komponisten Emma Dahl. Sammen holdt de et gjestfritt

hus i Christiania, hvor mange av tidens musikere, komponister og litterære størrelser vanket.

Etterhvert som tiden gikk, stilte Dahl seg stadig mer på sidelinjen, og i lange perioder forsømte han også totalt forretningsdriften. I 1875 overdro han forlagsbokhandelen til Henrich Heftye, men allerede i 1878 ble Heftye ansatt som fullmaktig i H. Aschehoug & Co. og overførte restene av Dahls forleggeri dit, mens Johan Grundt Tanum overtok bokhandelen.

Så langt Wikipedia.

Vålerenga Historielag mener at bokhandler Dahl gjennom sin virksomhet absolutt har gjort seg fortjent til at gatestumpen som går der hans hage lå, bør få sitt navn korrigert slik at navnet gjenspeiler stedets historie og dermed døpes om til Dahlehagen.

Enebakkveien 29 (Svendengen) ble bygget rundt 1850, opprinnelig på 1 ½ etasje. Det ble kalt et løkkehus, og hørte innunder Svendengen teglverk. I 1858 ble det skilt ut som egen eiendom med ti mål tomt. Bokhandler Johan Dahl og hans familie bodde her fra ca. 1864. Dahls enke, Emma Dahl solgte huset i 1877 til brennevinshandler A. Isachsen. Han bygget på huset en full annen etasje og gjorde huset om til utleiebolig med fire treroms leiligheter, to i hver etasje. I sidebygningen som lå ut mot Enebakkveien, var det en etasje med kvist med to ettroms leiligheter. Leieboerne flyttet inn våren 1878. Rundt 1900 ble sidebygningen gjort om til en toroms leilighet, og rundt 1925 ble denne gjort om til en treroms leilighet. Det ble ikke gjort bygningsmessige forandringer av hovedhuset etter 1878, bortsett fra at det ble lagt inn elektrisk lys i siste halvdel av 1916 i begge hus. Det fantes også låve, bryggerhus og priveter (utedoer) på eiendommen. I nærheten av huset var hagen opparbeidet med trær, blomster, busker og plen. Siste familie flyttet fra Enebakkveien 29 15. mai 1934. Husene ble revet for å gi plass til Svenengen borettslag (Enebakkveien 25) der innflyttingen begynte 15. februar 1935. Bildet har vi kopiert av Mette Skuterud. Tekst fra tidligere kalender: Even Haugseth.

En gullring for sin innsats i Vålerenga mannskor

I forrige medlemsblad etterlyste Bjørnar Nørstebø i Vålerenga mannskor opplysninger og bilder fra det tidligere koret med samme navn. Det har vært stille fra dere, men en tilbakemelding tar vi med.

Ulf Borgen har en gullring som tilhørte hans onkel, Yngvar Winger, som var med og stiftet koret og var den første formannen. For dette fikk han denne ringen på korets 50-årsjubileum i 1971.

Vi sender en stor takk til Ulf for at han tok bilde av ringen og sendte til oss. Hvis det er andre som vet noe om det tidligere koret på Vålerenga, så er det ikke for sent å kontakte en av oss i styret eller epost@valerenga.org.

Vår samling med radioer, grammofofner, platespillere, en båndopptaker, kassettspillere, walkman, en reise-TV, plater og kassetter. Her var alle tiårene fra 1930 til 1990 representert, så noen og enhver kunne kjenne igjen noe fra sine barne- og ungdomsår.

Historielagets utstilling 12. og 13. oktober

av Håkon O. H. Engh / Foto: Reiner Schaufler og Bjørn Granlund

Igen har vi lagt en av våre årlige utstillinger bak oss. Årets storsatsing er over, og enda en gang kan vi med letelse og glede konstatere at vi «traff publikum hjemme». Tradisjonelt har frammøtet vært størst på avslutningsdagen. I år var det omtrent like stort begge dager, og det skyldes ikke at det var færre som fant veien til menighetssalen i kjerka på søndag, men flere som gjorde det på lørdag.

I september var det forti år siden kjerka brant, og dette var selvfølgelig et naturlig hovedtema for utstillinga. Akkurat denne hendelsen kom til å forandre Vålerenga. Den var et sjokk som fikk det til å gå opp for folk hva kjerka betydde i lokalmiljøet, enten de var troende, ikke troende eller likegyldige til all religion. Brannen forsterka eksisterende bånd og skapte nye. Den stadfesta den litt merkelige treenigheten på Vålerenga, den mellom folket, VIF og kjerka. Dette fenomenet kom også tydelig fram under høstens «Østkantspell», og kanskje mest i den scenen hvor kjerka «brant» på nytt. En annen meget viktig følge av brannen er at den inspirerte Trond Ingebretsen til å lage ord og toner til det som har gjort Vålerenga til Oslos eneste bydel med noe som kan kalles en egen nasjonalsang. Ved spesielle anledninger av mange slag samler den folk og for-

sterker følelsen av enhet og tilhørighet. Ikke rart at mange brukte mye tid på denne delen av utstillinga.

En ganske unik samling av gamle radioer, platespillere, båndopptakere, sveivegrammofofner, gamle vinylplater og «steinkaker» tiltrakk seg også mye oppmerksomhet. Mange smilte, pekte og nikka gjenkjennende. Her lå det mange minner. Minner om Top Twenty på Radio Luxemburg, alene-hjemme-fest, St. Hanskvelder og annen moro. Avspilling av søstrene Bjørklunds «En gammel grime» på en av sveivegrammofonene framkalte både smil og latter. Sangen var en stor hit, eller «slager» som det het den gangen, i Sverige på slutten av '40-åra. Her hjemme var det vanlig at vi hang litt etter våre gode naboer i øst i de fleste sammenhenger, så det varte litt inn på '50-tallet før den ble en landeplage i Nittedalsøstrenes versjon. Det føltes både morsomt og litt underlig å bli minnet på hva vi falt for den gangen, og hvor naive og lettrørte vi må ha vært. Kanskje det nettopp av den grunn vibrerte litt i noen nostalgiske strenger?

En større fotosamling og tekster til ære for tre levende legender fra VIFs «bohemperiode» kalte også på nostalgien hos mange. Terje «Henger'n» Hellerud, Helge «Bonden» Sørlic og

Einar Bruno Larsen har alle fylt 80 år i 2019. For oss andre, som også begynner å bli godt voksne, er det vanskelig å fatte at tida har gått så fort. Det er jo som om det var i fjor at de gleda oss med god fotball og slående replikker både på og utafor banen. Få, om noen i det hele tatt, har gitt fotballfansen på byens beste østkant flere og større gleder og spenning enn de ekte bohemen på Vål'enga. På utstillingas siste dag ble vi også beåret med et besøk av «Henger'n». Fremdeles med levende engasjement fortalte han om hvordan det var å være født og oppvokst med idretten på Vål'enga. Med håndball og ishockey på programmet i tillegg til fotballen, er det vanskelig å skjønne at tida strakk til. I tillegg var de amatører og hadde jobb ved siden av. Henger'n er fremdeles levende engasjert i VIF og ser lyst på framtida for klubben. All den engasjerte og fine ungdommen gir håp og er en av klubbens store og viktige satsinger. Henger'n fikk fortjent applaus av et stort og respektfullt publikum.

Vålerengas opprinnelse og tilblivelse var også viet stor plass. Som venta var det mange som stoppa og studerte de mange bildene. Mange diskusjoner oppsto og mange spørsmål ble stilt; «hvor er dette», «når er dette bildet tatt» osv. Noe fant man ut av, mens

andre spørsmål ble stående åpne. I alle fall var interessen stor.

Mannen som tilsynelatende samler på det meste som er å samle på, Jarle Teigøy, hadde denne gangen sitt eget hjørne av salen viet til tegneserier og tegnefilm. Et stort bord var dekket med seriehefter av mange slag, og ved siden av rulla filmene kontinuerlig. Også innen dette feltet har Jarles interesser tydelig favna bredt og stort, men det gikk klart fram at Donald Duck og Tintin er og har vært de store favorittene. Jarles hjørne samla nok flest barn, men det så heldigvis ut til at også mange godt voksne har klart å bevare noe av barnet dypt inne i seg. Og her kom mange av disse «innestengte» barna fram i lyset igjen. Mot slutten av utstillinga kunne man forsyne seg med de serieheftene man hadde lyst på.

Ellers var de faste innslagene med. Før og nå bilder fra Vålerenga er alltid populære. Det er stas å kjenne igjen huset hvor man vokste opp, hvor slekt og venner bodde osv. Også ved klassebildene oppstår det alltid mange samtaler og diskusjoner. Det er alltid moro å finne igjen seg sjøl og gamle venner. For ikke å snakke om når noen kjenner igjen foreldre, besteforeldre og andre slektninger som nå kanskje er borte. Det er tydelig at disse to emnene får nostalgien og minnene om mennesker og steder til å komme fram.

Mange jobber med forberedelser til utstillinga gjennom store deler av

året og i de to dagene det tar å rigge opp og gjøre alt klart for publikum. Etter de to åpningsdagene, etter at alt er tatt ned og rydda bort og på plass igjen, kan vi puste ut. Da er det godt å kunne konstatere at det vi gjør blir satt pris på. Men styret er ikke aleine om alt arbeidet. Vi har mange gode hjelpere å takke. For å være sikre på å ikke glemme noen av dem nevner vi ingen, men de vet sjøl hvem de er. Vi må imidlertid gjøre et unntak for kunstneren vår, Fred Arild Ruud. Han har vært medlem av historielaget i mange år. Tidligere var han med i styret og besørge layout for medlemsbladet. Etter at han flytta ut av Oslo har han fortsatt å komme på medlemsmøtene, og ved hver av de årlige utstillingene har han gitt et av sine eminente bilder med motiver fra lokalmiljøet som premie til lotteriet. I år fikk vi i tillegg flere små bilder som ekstrapremier. Kort sagt: stor takk til alle som bidro med stort og smått, og til alle dere som besøkte utstillinga. Det er dere som er inspirasjonen til alt strevet og gir det mening.

Ved kafébordene så det også ut til at praten gikk livlig. Det blir er alltid liv ved venner og kjente møtes og samlles. Vi kan forresten nevne at salget av vafler, kaffe og rekvisita sammen med lotteriet ga den kjærkomne summen av drøyt 18000 kroner i historielagets kasse. Takk til alle som bidro her også!

Årets utstilling var nummer 25 i rekka. Det burde kanskje vært feira

I forbindelse med at Oslo er Europas miljøhovedstad i 2019, viste Jorunn Hæreid og Kirsten Paaby bilder med fokus på de grønne verdiene på Vålerenga og Etterstad og bød på smaksprøver av kortreist mat.

på et eller annet vis, men selve 25-års jubileet kommer jo først neste høst. Det er jo slik at året for den aller første av årlige begivenheter og hendelser finner sted i et slags «år null». 2020 er dessuten et fint og rundt årstall, som nesten roper etter å bli markert på et eller annet vis. Her er det fristende å vise til noen kloke ord fra våre allerede nevnte naboer i øst: «det är intressant att leva, för då får man se hur det går».

På de store forstørrelsene av bildene fra den eldste bebyggelsen på Vålerenga kunne en virkelig studere detaljene.

Et populært innslag på utstillinga var Jarle Teigøys samtale med «Henger'n».

Medlemsmøte i historielaget 19. november

av Håkon O. H. Engh / Foto: Jarle Teigøy

Om lag 60 mennesker møtte fram for å høre om «Dronning Eufemias by – Oslo før 1625». Vi er bortskjemt med atskillig større publikum, men et uvennlig vær må antakelig få skylda for det noe labre tallet.

Even Haugseth ønska som vanlig velkommen nøyaktig klokka sju og orienterte om virksomheta i nærmeste framtid. Deretter slapp Jarle Teigøy til med en kort utredning om det nydannede VIF Historie, som etter grundig forarbeide av Jarle sjøl og vårt æresmedlem Bjørn Arild Gjerdalen har fått lokale på Intility (les Vålerenga!) Stadion og er i ferd med å komme på plass. De har også egen side på Facebook.

Så slapp kåsøren Per Olav Reinton til. Reinton er kjent som programleder og kommentator i NRK, hvor han også har vært redaksjonssjef. I tillegg til stillinger som rektor ved Norsk Journalisthøgskole og forskningsleder ved Institutt for Fredsforskning har han også hatt verv ved forskningsinstitusjoner og universiteter i Latin-Amerika, Afrika og India. Nå er han styreleder for Gamlebyen Historielag og MODUS (Senter for Middelaldermusikk).

I året 1299 kom den litt mystiske Eufemia inn i norsk historie. Hun var datter av hertug Wizlav II av Rügen. Nitten år gammel ble hun våren 1299 gifta bort til hertug Håkon Magnusson. Hun kom til Oslo med stort følge og flere skip. De havgående fartøyene var imidlertid for dyptgående til å seile inn til havna i Bjørvika. Hele følget steg derfor først i land på Hovedøya, hvor St. Edmunds kirke og cistercienser klosteret lå. Der forberedte Eufemia og følget hennes seg til møtet med hertug Håkon. Videre ble de rodd inn til biskopens brygge i byen. Derfra promenerte de langs Bispegata opp til Oslo Torg, hvor folk samla seg for å se de fine gjestene fra det store utland. Torget lå der hvor krysset mellom Oslogate og Bispegata er nå, og var et slags økonomisk sentrum i byen. Foran dem ruvet Halvardskatedralen med byen høy-

este tårn. Når kirkedøra var åpen, og det var den alltid på markedsdager, kunne man fra torget se rett inn på alteret. Sigurd Jorsalfare var begravet i Halvardkirken. Oslo hadde forøvrig seks kirker og fire klostre. Videre gikk følget langs Vestre Strete, som var fire meter bred og brolagt med stein. Den var også byens viktigste handlegate. Husene langs gata hadde to til tre etasjer, og mange hadde salgsboder i første etasje. Som en kuriositet kan nevnes at det som nå er Dronning Eufemias gate den gang lå under vann.

Giftermålet var et reint «fornuftsekteskap». En diplomatisk ordning som skulle skaffe begge parter fordeler. Sånt ble gjerne ordna gjennom blodsbånd. Norge var en betydelig nasjon, en stormakt. Leidangen var antakelig Europas største flåte, og tallet på vernepliktige menn var større enn det selv England kunne stille opp med. Ved giftermålet med Eufemia hadde Håkon skaffet seg Wizlav II av Rügen som alliert, og han var heller ingen smågutt. Alliansen hadde betydning for hele Østersjøområdet, og for medgiften kunne Håkon seinere kjøpe Halland, landskapet nord for Skåne, som var både strategisk og økonomisk viktig.

Vielsen foregikk i Mariakirken, som var kongelig kapell. Bryllupsfesten var et overdådig gilde. Tolv retters middag og underholdning av akrobater, sjonglører og narrer. Et av høydepunktene var da småfugler fløy ut av kakene på bordet, og vertskapet slapp løs jaktfalker. En så viktig diplomatisk avtale krevde en skikkelig feiring. Som morgengave fikk Eufemia bl.a. Bygdøygodset og hele Bygdøy, som da virkelig var ei øy. Mens alt dette foregikk lå Håkons storebror, kong Eirik, syk i Bergen. Kort tid etter bryllupet døde han, og 1. november ble de nygifte kronet som kong Håkon V Magnusson og dronning Eufemia.

Den som hadde det ærefulle oppdraget å hente Eufemia til Norge var Audun Hestakorn. Som alle med-

lemmene av kongens råd hadde han tittelen baron. I tillegg var han «stallare», som vil si at han var leder av rådet, kalt «hirden». Plutselig dukker det opp et jentebarn ved navn Agnes, som trolig var Eufemias datter. Sannsynligvis var faren en ridder Nikolas, som Eufemia hadde vært forlovet med, og som forsmådde henne. Det spekuleres i om Audun Hestakorn på eget initiativ hadde forhandlet fram en avtale med Wizlav II om at Håkon skulle få en klekkelig medgift for å adoptere barnet. Håkon likte helt sikkert medgiften. Som allerede nevnt ga den ham kontroll over Halland, som lang tids krigføring ikke hadde gitt. Kanskje var han ikke like fornøyd med betingelsen?

Etter kort tid fikk Eufemia enda en datter, som fikk navnet Ingebjørg. Naturlig nok ble hun ansett som kongens datter. Det er imidlertid grunn til å tro at kongen mente den virkelige faren var Audun Hestakorn. I alle fall tilbrakte Audun tre år i et fangehull i Bergen, før han ble hengt på Nordnes høsten 1302. Han var den første og siste norske baron som endte livet på denne måten. Samme hva sannheten var, så ble han åpenbart et offer for en kongelig utrensning med sikte på å flytte all makt fra Bergen til Oslo. Fra 1314 ble da også Oslo landets både formelle og reelle hovedstad.

I jula 1302 hadde Håkon V Magnusson og Eufemia en eksklusiv forsamling gjester i Oslo; Wizlav II, hertug Erik av Sverige, grev Jacob av Halland, hertug Valdemar av Sørl-Jylland og kongens kansler Åke. Midt

under feriringa blir Wizlav II alvorlig syk og får hele denne «gjengen» til å bevitne testamentet sitt. Der tilgodeser han bl.a. alle klostrene i byen med 30 mark til hver, og kirkene fikk 5 mark. Han velger Mariakirken, det kongelige kapell, til sitt gravsted og gir den 100 mark i rent sølv ekstra. Halvardkirken får samme sum for at det skal leses messe der på årsdagen hans i all framtid. I dag finnes som

kjent ikke kirken mer, men han ville neppe i noe fall ha fått noen messe på bursda'n sin. I 1312 døde også hans datter, som altså oppnådde å bli Norges dronning i landets storhetstid. Kongsborgen i Oslo var hennes hjem fra hun kom hit i 1299 til hun døde. Hun levde altså i bare 32 år og var dronning i 13 av dem. Håkon V gifta seg aldri igjen og døde ti år seinere.

Siden kåseriets tittel var «Eufemias by», håper jeg å bli tilgitt for å avslutte her. Riktig nok hadde det også undertittelen «Oslo før 1625», men tida mellom Eufemia og flyttinga av byen etter brannen i 1624 har vært tema for to tidligere byvandringar og minst ett kåseri. Forhåpentlig sitter det grovste igjen hos de som var med på noen av disse.

Karin (i midten) og barndomsvenner samlet på baksiden av Opplandsgata 2

Edvin Olsen likte godt å sitte i den grønne bakgården i Strømsveien 1 og høre på radio.

Barndomsminner fra Vålerenga

av Karin Jensen (født Olsen) og Even Haugseth

Det er alltid spennende å høre om folks oppvekst på Vålerenga. Karin er stolt av å ha vokst opp på her. Hun er født i 1948 og vil gjerne dele noen av sine tidlige barndomsminner med oss:

Jeg ble født i Strømsveien nr. 1, et hus med 4 leiligheter og en kafé i første etasje. Vi bodde i annen etasje, og vi hadde 1 rom og lite kjøkken. Min far var også født i samme gård. Vi hadde utedo og måtte hente ved og koks på bua ute i gården. Fra leiligheten var det en bratt trapp ned i gården og en hønsestige opp til bua. Mamma måtte vaske klær i utespringen og brukte vaskebrett og en stor sinkbalje, og det var kaldt på høsten og vinteren. Det fantes ikke kjøleskap, så vi hadde en jordkjeller som vi brukte på sommeren. For å komme dit, måtte vi ned en kjellerlem ute i gården. På vinteren hadde vi maten på en liten gang utenfor leiligheten. Det fantes heller ikke

TV, men vi hadde radio, en stor kasse som sto på et lite bord. Vi hadde ikke varmt vann i springen, så det måtte vi varme på ovnen. Om vinteren måtte vi kle godt på oss for å gå på do, for der var det kaldt. Om sommeren var det mye fluer, og jeg var redd at de skulle komme å tomme doen når jeg var der. «Domannen» bar bøtta på skuldra, og det lukta ikke godt, men han var alltid i godt humør. Det var ikke moro å gå om kveld og natta, men jeg fikk følge da jeg var liten. Det var 3 doer på rad. Bak do var det søppelbøtter og en bøtte med skuler. Det var matavfall som ble henta av bønder 3 ganger i uka, så det fikk grisene. Vi hadde også en liten, pen bakgård med plen og masse trær,

mye syrener og stor tørkeplass. Der lekte jeg med dokker eller butikk. Var det fint vær om sommeren, satt pappa og jeg i gården. På lørdagseftan var det koselig, for vi hørte på et radioprogram som het «Trafikk og musikk». Da satt pappa og tromma med fingrene og kosa seg. Han likte godt Vidar Sandbeck. Vi lå på gresset og så på skyene og gjetet på hva de lignet. Pappa var veldig snill. En gang jeg hadde vært på sykehuset og tatt mandlene, lå jeg i senga mi i stua, en stolseng til å slå ut. Da kom han hjem med en liten dukke. Den hadde jeg ønsket meg lenge, og den hadde gult hår og ble kalt «Sonny-dukke». Ellers hadde jeg ikke mye leker, men mye papirdukker som jeg kunne kle

på klær, for det var ikke så dyrt. Vi hadde durlinger, små bokstaver som kunne tres i hverandre og lage lange remser. Vi venninnene byttet oss i mellom, og sånn var det med klinker-kulene også. Vi kasta dem og så hvor nærme de kom en strek vi hadde tegna. Ellers var det mange unger å leke med, og jeg hadde mange venner. Var vi mange, så kapp vi land. Vi tegna en stor firkant på jordbånn og hadde en liten kniv. Den kasta vi, så den sto i jorda og tegna til nærmeste kanter. Da hadde vi kapp et område, og den som fikk mest land, hadde vunnet. Vi hadde mange balleker og sangleker, gjemsel lekte vi og sisten. Når gutta var med, ble det cowboy og indianer. Så satt vi på fortaket og skrev opp bilnummer. Det var ikke så mange biler, så det kunne hende at vi måtte vente en god stund før det kom en. Trikken gikk i Strømsveien, og den var åpen bak, så vi kunne stå ute. Føreren sto foran å styrte med et stort håndtak, og det gikk rundt på en stor skive. Vi kunne kjøre langt for 25 øre, helt til andre siden av byen. Det var noen hester å se i gatene, og på Galgeberg var det en vannpost som de fikk drikke vann. Det var også andre som brukte vannposten, for det var mange uteliggere i gatene, og de vaska seg der og der fikk de vann. Så tigde de matpakker og noen kroner, men de fikk ikke mye, for folk hadde ikke så god råd. Det var også en mann som gikk rundt i gårdene og sang, og vi kalte ham «Swingdei». Han hadde lue med blanke knapper på og fortalte historier fra skogen, hvor han bodde. Han hadde alltid en stor flokk unger etter seg. Når han kom, var det sommer. Folk kasta ned penger til ham, og da gjorde han en flott sving med lua til takk, og han hadde alltid et visdomsord å si.

Pappa var bygningsarbeider og var med på å bygge de første husene på Lamberaser. Når han kom hjem for dagen, varmet mamma en stor kjele med vann, og han vasket hele seg. Dsj på jobben fantes ikke, og han kunne være veldig møkkete. Det var mange ganger han måtte reise både med buss og tog for å komme på jobb, for han kunne jobbe både i Asker og på Strømmen eller lengre unna også. Da kom han sent hjem, og det var tidlig opp igjen gjerne klokka 5 og ikke hjemme før klokka 6, og aldri fri på lørdagene.

Da jeg var 10 år, fikk vi leilighet på den andre gangen i samme hus, for der hadde det bodd en gammel dame som het Marta. Hun hadde en flettekrans rundt hodet. Hun hadde jobba på fyrstikkfabrikken. Hun døde, og da fikk vi leie der. Det var et lite rom der i tillegg til liten stue og kjøkken. Det lille rommet skulle jeg få sove på. Mamma og pappa sov på dobbelt divan, en sånn man kunne skyve under hverandre. Et par år senere kjøpte de sovesofa. Det var ikke store plassen midt på gulvet. Det var en vedovn som også kunne brukes til koks. Vi hadde sofa, 2 små lenestoler, et hjørneskap, et spisestubord med 4 stoler, en skjenk og en buffé. Mer var det ikke plass til. Kjøkkenet var lite, og vi kunne ikke sitte 3 der. Der var en kommode, et lite kjøkebord til å slå sammen, et lite skap som satt fast i veggen, en komfyr og en utslagsvask. Det fantes ikke flere skap.

På mitt rom måtte kjøleskapet stå, for det var ikke plass andre steder. Det kjøpte vi da vi flytta dit. Jeg måtte også ha et klesskap for oss alle der. Der var også en seng til å slå sammen, en liten kommode, og en hylle på veggen. Det var ikke mye plass for meg, men vi hadde ikke mange ting eller mye klær. Den øverste kommodeskuffen var til kjøkkenting. Vi hadde ikke mye, bare det vi trengte.

Vi leide bare leiligheten, og Andersen som hadde kaféen, fikk husleie 1 gang i måneden. Leia var 75 kroner

i måneden, og det ble skrevet opp i en liten bok. På julekvelden kom Andresen med frue og hilste på. Hun i minkåpe og minkhatt, sminket og fin. De hadde med en liten juledram til mamma og pappa, og jeg fikk sjokolade. Da skulle de bort på middag og kjørte drosje. De bodde i leiligheten ved siden av.

Der vi hadde bodd før, kom det en dame som jobba på kaféen. Hun het Ingrid og var fra Solør, hadde alltid godt humør. Vi ble gode venner. I leiligheten ved siden av henne bodde det en dame med 2 sønner som var eldre enn meg. De 4 leilighetene i gården var alle små. Trappa var fin å sitte og kose seg i når sola skinte, de voksne med kaffe og jeg med saft. Det hendte det kom en katt som vi mata, og vi hadde pinnsvin der også.

Pappa hjalp med å feie gården om sommeren og måke om vinteren. Etterpå ble det en prat.

Det jeg husker om min bestemor, var at hun var liten, mørk og veldig snill. Hun het Marie Larsen og bodde i Håkons gate på Kampen, en sidegate fra Åkerbergveien. Det var et fire etasjers murhus. Husker en liten leilighet i annen etasje der 2 naboer måtte dele kjøkken og entré. I tillegg hadde de bare 1 rom, og de hadde vært 6 barn, og min mor var nr. 3. Det er blitt meg fortalt at den yngste ble lagt i nederste kommodeskuff, og det var ikke mye plass til senger. Siste gang jeg så bestemor, gikk jeg i

2. klasse og traff henne på Galgeberg. Hun hadde vært på apoteket Hebe, og jeg kom fra Gamlebyen skole hvor jeg gikk. Jeg fikk gå og besøke henne da jeg var 5 år. Jeg gikk ned fra Strømsveien, over Galgeberg og til Jens Bjelkes gate. Jeg hadde med dukkevogn, og den var hvit med kalosje og i tre. Bestemor hadde bestandig gjemt 25 øre under voksdurken på kjøkkenbordet, og jeg gikk på hjørnet i kolonialen og kjøpte godt. Det var en spennende butikk hvor de hadde alt. Der var det sild i tønner og spekepølser i taket. Vi fikk kjøpt kremmerhus med kandissukker og smør i løs vekt. Alt var i løs vekt og ble veid. Etterhvert fikk bestemor en liten leilighet for seg selv, 1 rom, kjøkken en liten entré, i første etasje. Det var 5 utedoer på rekke og rad i gården. Der likte jeg ikke å gå. Har aldri kjent min bestefar. Han var slakter. På kjøkkenet til bestemor sto en stor svart komfyr med ringer som kunne tas bort, så kjelen kunne settes på. Den varma godt. Da vi var på besøk, spilte vi mye kort, og alle var med, naboen også. Det var mye fyll i gatene, så jeg ble fulgt hjem. Det var visst vanlig at konene møtte opp på arbeidsplassen til mannfolka og fikk lønninga, ellers gikk det til fyll. På mandager gikk mannfolka i stampen med dressen sin eller noe annet og fikk penger og det. Det de hadde pantsatt, ble løst ut på fredagen som var lønningsdag. Folk var fattige, men bestefar fikk knoker og avskjær av forskjellig kjøtt, og det ble suppe med litt grønnsaker i.

Da jeg kom hjem til Karin på Etterstad, dukket det opp flere minner:

Farfar var svensk og het Gustav Vilhelm Olsen. Farmor het Pauline og var født Mathisen. Far het Edvin Osvald Olsen og var født i 1910 og døpt i Vålerenga kirke.

Han var yngst i en barneflokk på 8. Broren Felix døde av rottebitt. Han kom på sykehus, og det ble tilkalt spesialister fra andre land for å behandle det, men de klarte ikke redde ham.

Rett over veien for Strømsveien 1 husker jeg det lå et gammalt, nesten falleferdig trehus. Familien Lien bodde der, og Jon Lien passet meg da jeg var liten. Så ble det revet, og Vulkan ble bygget der. Vi kjente noen

av gutta som jobba der. De reparerte, lappa og solgte dekk.

Ellers husker jeg godt fiskebua til fru Andersen. Den lå også i Strømsveien i tredje hus nedenfor Ingeborgs gate. Det var ei bu som sto mellom 2 trehus. Innenfor lå fisken på tørris og noe var ferdig filetert. Hun hadde hvitt, glatt forkle på seg, og skjerf på kryss i halsen. Det var også en skraphandler mellom bua til fru Andersen og Samvirkelaget på hjørnet mot Ingeborgs gate.

Jeg lekte mye i Strømsveien 13 og 15, og i Opplandsgata 2. I annen etasje i nr. 15 husker jeg 4 menn som dreiv og lagde modellbåter. De flytta over til huset nedenfor Kvinnehuset i Strømsveien 20. I Kvinnehuset bodde det gjerne eldre, enslige kvinner. En av søstrene som bodde i det gamle trehuset i Opplandsgata 6, på hjørnet mot Vålerenggata, flytta over i Kvinnehuset. De hadde også en bror som bodde i øverste etasje i nr. 6. Jeg og venninna mi lå en gang i telt i bakgården hos dem, men det ble så skummelt at vi måtte få komme inn og fikk varm kakao midt på natta. Jeg pleide å trille noen av barna i nabolaget. I Opplandsgata 2 hadde de klaskedo. Bak Strømsveien 13 var det et hus med 3 leiligheter, og det var også ei løkke der.

Daniel og Birger hadde kolonialforretning i Totengata 1, men for meg var dette mer som ei ølbule. Det var brunt der inne, disk med lem som kunne slås ned og trebenker til å sitte på.

Holm Larsen, min onkel, hadde du-slag som det tidligere er blitt skrevet om her i bladet. Han var også med som statist i TV-innspillingen av «Kanutten». Han bodde i Totengata 10.

Nedenfor oss i St. Halvards gate hadde Botner kolonialbutikk hvor mor brukte å handle. Da det ble slutt hos Botner, gikk mor over til å bruke Berg rett bortenfor Frelsesarmeen i Enebakkveien. Det var en litt «finere» butikk.

Dr. Hafstad i Enebakkveien 17 var så blek. Han kunne ha hansker på, og tok ikke imot kontanter på vanlig måte, for en måtte legge pengene på et lommeterkle. Ellers husker jeg Dr.

Onkelen Felix døde av et rottebitt i Strømsveien 1 bare 28 år gammel.

Arner i Enebakkveien 25 og Dr. Dannevig i Hedmarksgata 4.

«Skjeggemannen» var en uteligger som vi så. Han vaska seg i vannposten på hjørnet av St. Halvards gate og Enebakkveien. Han hadde langt skjegg og sid frakk på seg. Jeg ble fortalt at han ble sånn etter at han hadde mista hele familien sin i en brann. Han var også inne til avlusning. Da han døde etterlot han seg en god del penger.

Jeg vil gjerne sende en hilsen til Lisen Dahlstrøm som har skrevet i bladet her for en stund siden. Hun husker kanskje også at vi var lekekamerater.

Jeg var med i ungdomsklubb i menighetshuset i Opplandsgata.

Vi ønsker å takke Karin så mye for at hun har delt sine barndomsminner og bilder med oss. Håper dette kan være til inspirasjon for andre til å fortelle og finne fram sine gamle fotoalbum. Alle har sine egne opplevelser samtidig som andre også husker ting fra det samme miljøet. Hvis en kvier seg for å skrive selv, gi oss gjerne beskjed, så kan vi hjelpe med det. Bilder i gamle album behøver ikke rives ut, for vi kan kopiere dem dirket fra sidene de er limt inn på. Hører gjerne fra dere.

Vålerenga skole i klasse 5 b/j i 1955

Dette klassebildet har vi fått låne av Britt Andresen (født Fredriksen) som bodde på Etterstad og gikk på Vålerenga skole i klasse 5 b/j i 1955. Vi sender en stor takk til henne for at hun lot oss kopiere dette og flere andre bilder.

Øverst fra venstre: Anne Lise Skjønneberg, Sidsel Bye, Jorun Skjolden, Unni Anklev, Anne Lise Engh, Berit Mortensen, Anne-Lise Johansen, Brit Reidun Johansen, Ruth Egede Hansen og lærerinnen Unni Mjørud.

I midten fra venstre: Marit Vergli, Wenche Monica Holmsen, Britt Fredriksen, Grete Pedersen, Britt Eva Karlsen, Astrid Mikalsen, Wenche Baanrud, Signe Iversen og Sidsel Gamborg.

Foran fra venstre: Liv Joril Nøvik, Britt Irene Pettersen, Bjørg Wiull, Anne Marie Andersen, Tove Jorun Tvetmarken, Brit Andersen, Ingelin Bakke, Laila Ingjerd Slembe (død 1955) og Liv Irene Myhre.

JULEGAVETIPS

Vi har fått vite fra Tidemand som var ansvarlig for oppsetningen av Østkantspillet i år, at det blir forestillinger på Vålerenga i slutten av august 2020 også.

Det skal hete "Neste kamp – For full hals".

Det er lagt ut billetter for salg kun til 2 forestillinger foreløpig. Det er til premieren fredag 21. august og en forestilling 27. august.

Billetter selges i VålerengaSjappa på VIF-stadion og på Ticketmaster.

Hvorfor ikke bestille billetter allerede nå?

MEDLEMSMØTE 4. FEBRUAR

kl. 19:00 i Vålerenga kirkes menighetssal

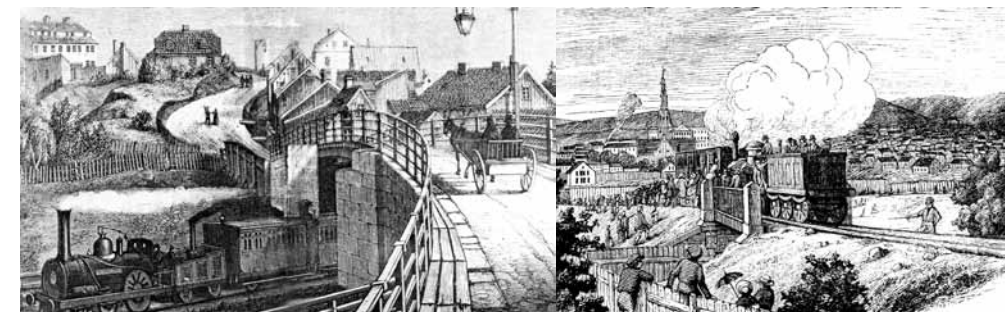
Da jernbanen kom til Norge

Vi lar året bli litt over en måned gammelt før vi setter i gang med årets første møte. Kveldens gjest har vi hilst på før, og fordi han kan så mye historie og en god forteller, inviterer vi han gjerne til oss igjen. Vi snakker om Leif Gjerland, som sikkert mange også kjenner fra bøker og en mengde avisinnlegg. Den første jernbanen i landet kom for godt over 160 år siden, rett gjennom bydelen vår, og nå er vi spente på hva han har å fortelle om dette temaet.

Det at Norge fikk jernbane var en begivenhet da det første sporet ble anlagt fra Christiania til Eidsvoll midt på 1800-tallet. Det gikk gjennom den gamle middelalderbyen og resulterte i de første utgravningene der.

Foredraget forteller videre om gleder og bekymringer ved de senere utbyggingene av bl.a. en Drammensbane vestover og en Gjøvikbane mot nord. Sammenknyttingen av Drammensbanen (Vestbanen) og Hovedbanen (Østbanen) ble særdeles trøblete, og resulterte i en besværlig Havnebane rundt Akershus festning.

Vi starter møtet med mulighet for kjøp av vaffer og kaffe allerede fra kl. 18.30, så dere kan kose dere med det mens foredraget pågår. Hvis det er noen som trenger parkering rundt Vålerenga kirke, så husk å komme innom og få bevis for gratis parkering.

Xylografiene til venstre illustrerer den første driften på Hovedbanen østover, gjennom Gamlebyen.

Liv Hellsaa (1934-2019)

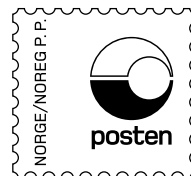
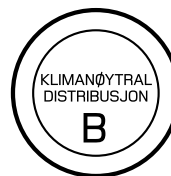
Det var med stor sorg vi mottok beskjeden om at Liv Hellsaa har forlatt oss. Hun vokste opp i Totengata 8 og 10 og het da Johnsen til etternavn. Ingen andre har fortalt en så gripende historie om sin oppvekst på Vålerenga som henne. Vi er så heldige at vi fikk bruke den i boka "Vålerenga - bydel med sjel" i 2002 og fortsettelsen i våre medlemsblader "Mer gammelt enn nytt" i 2007. Hennes historie er så unik at også Norsk ukeblad i år ville trykke den. Dette er en så viktig historie for ettertida. Det var alltid så hyggelig at hennes datter Heidi tok henne med på våre arrangementer, sist var i vår. Hun glemte aldri Vålerenga og likte å komme tilbake hit. På vegne av historielaget har vi sendt kondolanser til hennes etterlatte.

Vi oppfordrer leserne til å finne fram boka vår og lese hennes historie. Den heter der "Østkantstunger". Fortsettelsen kan en lese i disse medlemsbladene som ligger på vår nettside [valerenga.org](http://www.valerenga.org):

http://www.valerenga.org/mgen/1_2007.pdf - Hverdagsliv side 10-14
http://www.valerenga.org/mgen/2_2007.pdf - Varemangel side 10-13
http://www.valerenga.org/mgen/3_2007.pdf - Freden side 10-15

Avsender/Retur:

VÅLERENGA HISTORIELAG
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

MER GAMMELT ENN NYTT

Årgang 22 - nr. 4/2019
ISSN 1890-9094

Informasjonsblad for
VÅLERENGA HISTORIELAG

epost@valerenga.org

Bankkonto: 0530 04 78222

Leder

Even Haugseth

Nestleder

Jarle Teigøy

Kasserer

Gro Shakesby

Sekretær

Håkon Olav Harald Engh

Styremedlem

Bjørn Granlund

Varamedlemmer

Wenche Ekstrøm
Reiner Schaufler
Petter Opperd

Kalendergruppe

Haide Østreng

Fotogruppe

Fotografering, innsamling og
digitalisering av bilder:

Bjørn Granlund
901 80 290
foto@valerenga.org

Idrettsgruppe

Om bydelens idrettsmiljø
Bjørn Arild Gjerdalen
909 19 250
b.gjerdalen@gmail.com

Fotoutstillingsgruppe og redaksjon medlemsavisa

Even Haugseth
938 01 902
leder@valerenga.org

Layout og sats:

Reiner Schaufler

Korrekturleser:

Kate Norderhaug Wohlstedt

Salgstorget

Bestilling: foto@valerenga.org eller tlf. 901 80 290

Historielagets kalender 2020
Kr. 100,- + porto

Gatelangs på Vålerenga
Kr. 390,- + porto

Historielagets
Kopp 100,-
Caps 100,-
Skjorte 180,-

Tegneseriebok
Kr. 289,- + porto

VIF jubileums-CD
Kr. 199,- + porto

Vålerenga historielag på nett:

valerenga.org
www.facebook.com/valerenga.historielag

Så enkelt er det å støtte Vålerenga historielag

Er du kunde hos Norsk Tipping
og tipper eller spiller Lotto, Joker
eller andre spill. Registrer denne
strekken og tallrekka under
neste gang, så støtter du indi-
rekte Vålerenga Historielag. Din
innsats og premie blir uforandret.
Takk for støtten!

32774890364462